

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (kasačního senátu)

10. července 2014*

„Kasační opravný prostředek — Veřejná služba — Úředníci — Mimosmluvní odpovědnost —
Osobní újma blízkých osob zemřelého úředníka — Újma, kterou úředník utrpěl před svou smrtí —
Příslušnost Tribunálu a Soudu pro veřejnou službu — Pravidlo souladu mezi žádostí o náhradu škody
a stížností směřující proti rozhodnutí zamítajícímu tuto žádost“

Ve věci T-401/11 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek podaný proti rozsudku Soudu pro veřejnou službu Evropské unie (prvního senátu) ze dne 12. května 2011, Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (F-50/09, dosud nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí), znějící na zrušení tohoto rozsudku.

Livio Missir Mamachi di Lusignano, s bydlištěm v Kerkhove Avelgem (Belgie), jednající vlastním jménem a současně i jako zákonný zástupce dědiců Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano, svého syna a bývalého úředníka Evropské komise, zastoupený původně F. Di Giannim, R. Antoninim, G. Coppem a A. Scalinim, poté F. Di Giannim, G. Coppem a A. Scalinim, advokáty,

účastník řízení podávající kasační opravný prostředek,

příčemž dalším účastníkem řízení je:

Evropská komise, zastoupená D. Martinem, B. Eggers a L. Pignataro-Nolin, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

TRIBUNÁL (kasační senát),

ve složení M. Jaeger, předseda, N. J. Forwood (zpravodaj) a S. Papasavvas, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: B. Pastor, náměstkyně vedoucího soudní kanceláře,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 12. prosince 2013,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svým kasačním opravným prostředkem, podaným na základě článku 9 přílohy I statutu Soudního dvora Evropské unie, se účastník řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatel), Livio Missir Mamachi di Lusignano, domáhá zrušení rozsudku Soudu pro veřejnou službu Evropské unie (prvního senátu) ze dne 12. května 2011, Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (F-50/09, dále jen

* Jednací jazyk: italština.

„napadený rozsudek“), kterým tento soud zamítl jeho žalobu znějící na zrušení rozhodnutí ze dne 3. února 2009, kterým Komise Evropských společenství zamítla jeho žádost o náhradu majetkové a morální újmy vzniklé v důsledku zavraždění jeho syna a snachy dne 18. září 2006 v Rabatu (Maroko), a dále k tomu, aby byla Komisi uložena povinnost zaplatit mu, jakož i právním nástupcům jeho syna různé částky jako náhradu za majetkovou a nemajetkovou újmu způsobenou v důsledku těchto vražd.

Skutkový základ sporu

- 2 Skutkový základ sporu je uveden v bodech 16 až 34 napadeného rozsudku, a to následujícím způsobem:

„16 Alessandro Missir Mamachi di Lusignano, který nastoupil do služebního poměru u Komise dne 1. listopadu 1993 jako úředník, uzavřel v roce 1995 manželství s Ariane Lagasse de Locht. V letech 1996 až 2002 se těmito manželům narodily čtyři děti.

[...]

18 Od 28. srpna 2006 byl Alessandro Missir Mamachi di Lusignano přidělen k delegaci Komise v Rabatu jako politický a diplomatický poradce. Před svým převedením oznámil, že jeho manželka a děti odcestují do místa přidělení s ním. [...]

19 V období od 28. do 31. srpna 2006 byla rodina Missir Mamachiho di Lusignano ubytována v hotelu a poté od 1. září přechodně bydlela v zařízeném domě pronajatém delegací Komise [...].

20 V noci ze 17. na 18. září 2006, kolem půl jedné, do domu přes mříže okna v přízemí, které směřovalo k jedné z bočních zdí, vnikl zloděj. Alessandro Missir Mamachi di Lusignano, jehož přítomnost zloděje v ložnici rodičů nacházející se v 1. patře náhle vzbudila, překvapil pachatele právě prohledávajícího místnost. Pachatel pak úředníka několikrát bodl nožem a nechal ho ležet na zemi. Manželka A. Missir Mamachiho di Lusignano, která se také vzbudila, byla bodnuta do zad a svým zraněním pravděpodobně velmi rychle podlehla. Pachatel otce rodiny svázal a zacpal mu ústa, pak se osprchoval a následně přinutil vážně zraněného úředníka, aby mu prozradil kód své kreditní karty. Úředník poté svým zraněním podlehl. Děti vrah ušetřil. Z domu odešel kolem čtvrté hodiny ráno a autem rodiny Missir Mamachiho di Lusignano odvezl různé věci, včetně televizoru.

21 Dne 19. září 2006 zatkla marocká policie Karima Zimacha. Při předběžném výslechu se přiznal k dvojnásobné vraždě manželů Missir Mamachiových di Lusignano, kterou spáchal v noci ze 17. na 18. září. Karim Zimach byl uznán vinným ze spáchání těchto činů a rozsudkem trestního senátu prvního stupně Odvolacího soudu v Rabatu ze dne 20. února 2007, který byl v odvolacím řízení potvrzen rozsudkem odvolacího trestního senátu téhož soudu ze dne 18. června 2007, byl odsouzen k trestu smrti. Je třeba poznamenat, že od roku 1993, kdy byl v Maroku naposledy popraven pachatel odsouzený k trestu smrti, již orgány tohoto státu takovýto trest nevykonaly.

22 Komise uplatnila v trestním řízení konaném v Maroku nárok na náhradu škody jako poškozená. Trestní senát prvního stupně Odvolacího soudu v Rabatu výše uvedeným rozsudkem prohlásil nároky Komise jako poškozené za přípustné a uložil Karimu Zimachovi povinnost zaplatit Evropské unii symbolický jeden dirham.

23 Po tragické smrti rodičů byly čtyři děti Missir Mamachiho di Lusignano svěřeny usnesením juge de paix (smírčí soud) v Kraainem (Belgie) ze dne 24. listopadu 2006 do péče svých prarodičů, jedním z nichž je žalobce.

- 24 V období od 1. října do 31. prosince 2006 vyplácela Komise částky [sic] podle čl. 70 prvního pododstavce služebního řádu [úředníků Evropských společenství].
- 25 Komise rovněž vyplatila dětem a dědicům zesnulého úředníka částku 414 308,90 eur jako dávku vyplacenou podle článku 73 služebního řádu v případě úmrtí, jakož i částku 76 628,40 eur z důvodu úmrtí manželky podle článku 25 přílohy X služebního řádu.
- 26 Kromě toho s účinností ode dne 1. ledna 2007 přiznala Komise čtyřem dětem nárok na sirotčí důchod stanovený v článku 80 služebního řádu a na příspěvek na vzdělání stanovený v příloze VII služebního řádu.
- 27 Komise navíc přiznala zesnulému úředníkovi posmrtné povýšení do prvního stupně platové třídy A*11 se zpětnou účinností ode dne 1. září 2005. Toto povýšení bylo zohledněno při výpočtu sirotčího důchodu a dávky vyplacené z důvodu úmrtí.
- 28 Rozhodnutím ze dne 14. května 2007, které bylo přijato na základě článku 76 služebního řádu, Komise navíc přiznala každému dítěti až do dosažení devatenáctého roku života mimořádnou měsíční pomoc ze sociálních důvodů odpovídající výši příspěvku na vyživované dítě.
- [...]
- 30 Dopisem ze dne 25. února 2008 zasláným předsedovi Komise žalobce nejprve poděkoval Komisi za vzpomínkové setkání uspořádané [na počest obětí dvojnásobné vraždy] dne 18. září 2007, následně však vyjádřil svůj nesouhlas s výší částek vyplacených svým čtyřem vnoučatům a nespokojenost s tím, že Komise odmítla povolit trvalé zaměstnání vychovatelky nebo pomocnice v domácnosti, které bylo podle jeho názoru s ohledem na věk dětí a jejich prarodičů nezbytné. Žalobce se dále dotázal, zda již Komise zahájila jednání s Marokem s cílem dosáhnout toho, aby Maroko zaplatilo přiměřené odškodnění vyšší než jeden dirham, jenž byl marockými soudy Evropské unii symbolicky přiznán. Žalobce konečně upozornil předsedu Komise na odpověď Benity Ferrero-Waldner, komisařky pro vnější vztahy, ze dne 6. srpna 2007 na písemnou otázku Paula Marie Coûteauxe, člena Evropského parlamentu (písemná otázka ze dne 25. června 2007, P-3367/07, Úř. věst. C 45 ze dne 16. února 2008, s. 179), týkající se „vraždy úředníka generálního ředitelství pro vnější vztahy v Maroku“ (dále jen „písemná odpověď ze dne 6. srpna 2007“). Přiměřená bezpečnostní opatření, která Komise obvykle přijímá a která ve své odpovědi zmiňuje komisařka pro vnější vztahy, nebyla podle žalobce před touto dvojnásobnou vraždou přijata. Komise se tím měla dopustit hrubé nedbalosti, v jejímž důsledku by mělo být nezletilým dětem vyplaceno odškodnění alespoň ve výši úhrnu platů, které by byly zavražděnému úředníkovi vyplaceny až do dne jeho předpokládaného odchodu do důchodu v roce 2032, tj. ve výši dvaceti šesti ročních platů.
- 31 Siim Kallas, místopředseda Komise odpovědný za personální záležitosti, odpověděl žalobci dopisem ze dne 11. června 2008. V tomto dopise S. Kallas zdůraznil, že nebyla zjištěna žádná nedbalost nebo pochybení, kterého by se marocké orgány dopustily, a že podmínky zahájení diplomatických jednání s Marokem s cílem dosáhnout odškodnění nebyly splněny. Uvedl, že opatření na ochranu zaměstnanců přijatá Komisí byla v souladu s bezpečnostními podmínkami vztahujícími se na delegaci v Rabatu a že žádosti o náhradu škody, kterou žalobce vznesl v dopise ze dne 25. února 2008, není možné vyhovět. Dále uvedl, že částky, které již Komise vyplatila (490 937,30 eur z titulu dávky vyplacené v případě úmrtí a z titulu úrazového pojištění, 4 376,82 eur měsíčně na sirotčí důchod a příspěvky na vzdělání, 2 287,19 eur měsíčně – včetně daňové úlevy – na příspěvky na vyživované dítě, a 1 332,76 eur měsíčně z titulu mimořádné pomoci, jako doplňkový příspěvek na vyživované dítě pro každé dítě), byly vypočteny správně.

- 32 V tomto dopise ze dne 11. června 2008 však komisař žalobci sdělil, že s ohledem na mimořádně tragické okolnosti tohoto případu se Komise rozhodla přijmout doplňující opatření a výjimečně zvýšit vyplácené částky podle článku 76 služebního řádu. Rozhodnutím ze dne 4. července 2008 tak byla každému z vnoučat žalobce s účinností od 1. srpna 2008 až do dosažení devatenáctého roku života přiznána měsíční částka odpovídající dvěma příspěvkům na vyživované dítě. Vzhledem k tomuto rozhodnutí převyšuje částka, kterou Komise měsíčně vyplácí dětem zesnulého úředníka, částku 9 800 eur (v únoru 2009 činila 9 862 eur).
- 33 Dopisem ze dne 10. září 2008 podal žalobce proti dopisu ze dne 11. června 2008 stížnost podle čl. 90 odst. 2 služebního řádu. V této stížnosti uvedl, že Komise odpovídá za pochybení, neboť nesplnila svou povinnost zajistit ochranu svých zaměstnanců. Uvedl také, že Komise nese objektivní odpovědnost za újmu způsobenou legálním jednáním. Závěrem se podpůrně odvolal na článek 24 služebního řádu, podle kterého jsou Společenství povinna společně a nerozdílně nahradit škodu, kterou některému z jejich zaměstnanců způsobí třetí osoba.
- 34 Rozhodnutím ze dne 3. února 2009 [orgán oprávněný ke jmenování] stížnost zamítl.“

Řízení před Soudem pro veřejnou službu a napadený rozsudek

- 3 Za těchto okolností podal navrhovatel, jednající vlastním jménem a současně i jako zákonný zástupce dědiců Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano, dne 12. května 2009 žalobu k Soudu pro veřejnou službu, v rámci níž navrhoval, aby uvedený soud:
- zrušil rozhodnutí orgánu oprávněného ke jmenování (OOJ) ze dne 3. února 2009,
 - uložil Komisi povinnost zaplatit oprávněným pozůstalým Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano:
 - částku 2 552 837,96 eur odpovídající dvaceti šesti ročním platům zavražděného úředníka, později po zohlednění jeho pravděpodobného služebního postupu zvýšenou na 3 975 329 eur, jako náhradu způsobené majetkové újmy,
 - částku 250 000 eur jako náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěla oběť před svou smrtí,
 - částku 1 276 512 eur jako náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěli oprávnění pozůstalí z důvodu, že byli svědky tragické vraždy,
 - uložil Komisi povinnost uhradit mu částku 212 752 eur jako náhradu nemajetkové újmy, kterou navrhovatel utrpěl jako otec oběti,
 - uložil Komisi povinnost uhradit „vyrovnávací úrok a v mezidobí splatné úroky z prodlení“,
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení.“
- 4 Komise v prvním stupni navrhovala zamítnutí žaloby.
- 5 Soud pro veřejnou službu napadeným rozsudkem žalobu zamítl jako neopodstatněnou, přičemž Komisi uložil nahradit veškeré náklady řízení.
- 6 Soud pro veřejnou službu měl nejprve v bodech 71 a 72 napadeného rozsudku, s odkazem na rozsudek Tribunálu ze dne 18. prosince 1997, Gill v. Komise (T-90/95, Recueil, FP, s. I-A-471 a II-1231, bod 45), za to, že návrhová žádání navrhovatele znějící na zrušení nemohla být posuzována nezávisle na návrhových žádáních znějících na náhradu škody, takže na žalobu bylo třeba nahlížet tak, že jejím

jediným předmětem je náhrada újem, která navrhovateli, zesnulému úředníkovi a jeho dětem vznikla v důsledku jednání Komise. Tento závěr není v rámci tohoto řízení o kasačním opravném prostředku zpochybňován.

- 7 Jelikož Komise uplatňovala zejména dvě námitky nepřípustnosti směřující proti bodům návrhových žádání navrhovatele znějícím na náhradu morálních újem, založené na tom, že žádost o náhradu škody ze dne 25. února 2008 neobsahovala jakýkoliv požadavek na náhradu morální újmy, a dále s tím, že ani stížnost ze dne 10. září 2008 neobsahovala návrh na náhradu morální újmy utrpěné samotným navrhovatelem, Soud pro veřejnou službu se k nim vyjádřil v bodech 82 až 91 napadeného rozsudku:

„82 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v systému opravných prostředků upraveném v člancích 90 a 91 služebního řádu [úředníků Evropských společenství] je nezbytné – pokud jde o žalobu výhradně na náhradu škody v tom smyslu, že tato žaloba neobsahuje žádné návrhové žádání směřující ke zrušení určitého aktu, ale směřuje výhradně k náhradě škody údajně způsobené řadou pochybení či opomenutí, která vzhledem k tomu, že nemají žádný právní účinek, nelze považovat za akty nepříznivě zasahující do právního postavení – aby bylo správní řízení zahájeno pod sankcí nepřípustnosti pozdější žaloby tím, že dotčená osoba podá žádost, ve které vyzve OJ k náhradě uváděných škod a poté případně podá stížnost proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti (viz zejména rozsudek Soudu prvního stupně ze dne 13. července 1995, Saby v. Komise, T-44/93, bod 31).

83 Z ustálené judikatury mimoto vyplývá, že návrhová žádání přednesená před unijním soudem musí mít stejný předmět jako návrhová žádání uvedená ve stížnosti a musí obsahovat pouze takové důvody zpochybnění, které spočívají ve stejné [příčině] kauze jako důvody uplatněné ve stížnosti, přičemž tyto důvody zpochybnění mohou být rozvedeny v soudním řízení předložením žalobních důvodů a argumentů, které nejsou nutně uvedeny ve stížnosti, ale úzce s ní souvisí (například viz rozsudek Soudního dvora ze dne 83. dubna 2002, Campogrande v. Komise, C-23/01 P, bod 34).

84 Soud [pro veřejnou službu] v nedávné době konstatoval, že pojem ‚[příčina] kauza‘ musí být vykládán široce (rozsudek Soudu [pro veřejnou službu] ze dne 1. července 2010, Mandt v. Parlament, F-45/07, bod 119). Přestože tento směr v judikatuře Soud [pro veřejnou službu] vytyčil ve věci týkající se žaloby na neplatnost, nevylučuje to, že by ho nebylo možné použít ve věci náhrady škody za podmínky, že bude zohledněna specifická povaha soudního řízení ve věcech náhrady škody. Ve věcech, které se týkají výlučně náhrady škody, však pojem ‚kauza‘ není vymezen s odkazem na ‚důvody zpochybnění‘ ve smyslu judikatury uvedené v předcházejícím bodě, ale s odkazem na „druhy újmy“, kterých se dotýčný úředník v žádosti o náhradu škody dovolává. Právě tyto druhy újmy určují předmět náhrady, o kterou úředník žádá, a v důsledku toho i předmět žádosti, o které musí správní orgán rozhodnout.

85 Z úvah uvedených ve třech předcházejících bodech vyplývá, že návrhová žádání směřující k náhradě škody založená na různých druzích újmy jsou před Soudem přípustná pouze tehdy, když jim předcházela nejprve žádost zasláná správnímu orgánu, která měla stejný předmět a vycházela ze stejných druhů újmy a následně byla podána stížnost proti rozhodnutí správního orgánu, který o této žádosti výslovně nebo implicitně rozhodnul.

86 To nebrání dotyčnému úředníkovi upravit výši nároků uvedených v žádosti o náhradu škody zasláné správnímu orgánu, zejména v případě, že později dojde ke zhoršení újmy, nebo v případě, že rozsah škody bude možno zjistit nebo posoudit až po podání žádosti (v tomto smyslu k možnosti vyčíslit újmu ve fázi podání žaloby viz rozsudek Soudního dvora ze dne 23. září 2004, Hectors v. Parlament, C-150/03 P, bod 62), ale za podmínky, že druhy újmy, na základě kterých žádá o náhradu škody, byly v této žádosti uvedeny.

- 87 V projednávané věci se sice žalobce domáhá náhrady škodlivých důsledků týchž skutečností, které byly uvedeny v jeho žádosti ze dne 25. února 2008, jeho návrhová žádání směřující k náhradě škody jsou však založena na náhradě různých druhů morální újmy, které byly způsobeny jemu, jeho zesnulému synovi, jakož i jeho vnoučatům.
- 88 Je však nesporné, že se žalobce v žádosti o náhradu škody obsažené v jeho dopise ze dne 25. února 2008 domáhal pouze náhrady majetkové újmy a žádným způsobem neuplatnil druhy morální újmy, kterých se dovolává před Soudem [pro veřejnou službu].
- 89 Žalobce sice následně ve své stížnosti požadoval nejen náhradu majetkové újmy, ale i náhradu morální újmy, což umožnilo správnímu orgánu zaujmout stanovisko k těmto druhům újmy v rozhodnutí o zamítnutí stížnosti, tedy před podáním žaloby. Tuto část rozhodnutí o zamítnutí stížnosti je nicméně třeba považovat za první rozhodnutí správního orgánu týkající se uvedených druhů újmy. Žalobce přitom nepodal proti tomuto poslednímu rozhodnutí stížnost, přestože to udělat měl, a nedodržel tak dvoufázovost správního řízení, která podmiňuje přípustnost návrhových žádání založených na těchto druzích újmy.
- 90 Argumentaci vycházející z rozsudku Soudního dvora ze dne 26. ledna 1989, Koutchoumoff v. Komise (224/87), kterou žalobce rozvinul v průběhu druhého jednání, nelze přijmout. Třebaže Soudní dvůr v tomto rozsudku připustil, že úředník byl aktivně legitimován k tomu, aby předložil svá návrhová žádání na náhradu škody poprvé až v řízení před soudem, bylo to z důvodu, že napadení legality aktu nepříznivě zasahujícího do právního postavení dotyčné osoby, které bylo popsáno ve stížnosti, mohlo zahrnovat žádost o náhradu škody způsobené tímto aktem. Projednávaný spor se však týká výlučně náhrady škody a nesouvisí s napadením legality rozhodnutí, které by nepříznivě zasahovalo do právního postavení žalobce.
- 91 V důsledku toho musí být návrhová žádání na náhradu morální újmy v rámci tohoto řízení odmítnuta jako nepřipustná, aniž je třeba posuzovat ostatní námitky nepřipustnosti vznesené proti nim.“
- 8 Při rozhodování o meritu sporu Soud pro veřejnou službu nejprve ohledně prvního žalobního důvodu založeného na nesplnění povinnosti Komise zajistit ochranu svého úředníka rozhodl, že Komise se dopustila pochybení, které může založit její odpovědnost, jelikož neprovedení vhodných bezpečnostních opatření v dočasném bydlišti A. Missir Mamachiho di Lusignano v Rabatu představuje nesplnění její povinnosti zajistit ochranu svého úředníka a jeho rodiny vyslaných do třetí země.
- 9 Co se týče příčinné souvislosti mezi tímto pochybením a údajnou majetkovou újmou, Soud pro veřejnou službu ji měl za prokázanou.
- 10 V této fázi svých úvah Soud pro veřejnou službu v bodě 191 napadeného rozsudku uvedl, že zbývá určit podíl odpovědnosti vraha na vzniku škody.
- 11 Po zvážení obou navrhovatelem tvrzených škod, tedy dvojnásobné vraždy a ztráty šance na přežití, a skutečnosti, že tato druhá újma není tak rozsáhlá jako újma první, měl Soud pro veřejnou službu v bodě 197 napadeného rozsudku za to, že Komisi je třeba činit odpovědnou za 40 % vzniklých škod.
- 12 Co se týče rozsahu majetkové újmy, Soud pro veřejnou službu měl v bodě 200 napadeného rozsudku za to, že majetková újma spojená se ztrátou příjmů, kterou je třeba v projednávaném sporu zohlednit, činí 3 miliony eur.
- 13 Poté, co v bodě 201 napadeného rozsudku připomněl, že Komise je povinna nahradit 40 % této újmy, tedy 1,2 milionu eur, Soud pro veřejnou službu v bodě 202 uvedeného rozsudku uvedl, že částky, které již Komise vyplatila a které bude dále oprávněným pozůstalým vyplácet nad plnění obvykle stanovené služebním řádem úředníků Evropských společenství (dále jen „služební řád“) dosahují téměř

1,4 milionu eur, s tím, že tato částka může být zvýšena až na přibližně 2,4 milionu eur, kdyby tato plnění byla vyplácena až do dosažení dvacátého šestého roku života každého ze čtyř dětí. Soud pro veřejnou službu proto v bodě 203 napadeného rozsudku konstatoval, že Komise již plně nahradila majetkovou újmu, za kterou musí nést zodpovědnost.

- 14 Na základě všeho výše uvedeného Soud pro veřejnou službu v bodě 205 napadeného rozsudku rozhodl, že i když je tento žalobní důvod opodstatněný, neumožňuje mu, aby vyhověl návrhovým žádáním navrhovatele znějícím na náhradu utrpěné majetkové újmy.

Řízení před Tribunálem

- 15 Spisem došlým kanceláři Tribunálu dne 29. září 2011 podal navrhovatel tento kasační opravný prostředek.
- 16 Komise předložila svoji kasační odpověď dne 16. prosince 2011.
- 17 Písemná část řízení byla ukončena dne 23. ledna 2012.
- 18 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 1. února 2012 navrhovatel podal v souladu s článkem 146 jednacího řádu Tribunálu žádost uvádějící důvody, proč si přeje být vyslechnut.
- 19 Na základě zprávy soudce zpravodaje Tribunál (kasační senát) této žádosti vyhověl a zahájil ústní část řízení, přičemž bez návrhu zkoumal, zda je splněna jedna z nepominutelných podmínek řízení a vyzval účastníky řízení, aby v rámci organizačních procesních opatření písemně odpověděli na několik otázek souvisejících s tímto aspektem. Komise této žádosti ve stanovené lhůtě vyhověla.
- 20 V tomto ohledu Tribunál nejprve účastníkům řízení připomněl, že se navrhovatel v souladu s tím, co uvedl v bodě 57 svého návrhu v prvním stupni, domáhá náhrady čtyř různých újem, a to:
- „majetkové újmy dědiců Alessandra [Missir Mamachiho di Lusignano], představované ušlou mzdou zavražděného úředníka, které by těžili v období mezi jeho smrtí a jeho pravděpodobným odchodem do důchodu,
 - morální újmy Alessandra [Missir Mamachiho di Lusignano], představované nespravedlivým fyzickým utrpením, které prožil v době mezi svým napadením a svojí smrtí, jakož i psychickým utrpením plynoucím z vědomí brzké smrti, vědomí zavraždění jeho milované manželky a obrovského strachu a obav o osud jeho čtyř dětí,
 - nemajetkové újmy (morální a existenční) dětí zabitého úředníka, představované nespravedlivou bolestí ze ztráty obou milovaných rodičů, jakož i obrovským a děsivým psychickým traumatem z toho, že viděli na vlastní oči své umírající rodiče na místě činu, což je jedna z nejděsivějších a nejtragičtějších scén, kterým může být člověk za svého života přítomen,
 - nemajetkové újmy (morální a existenční) navrhovatele jako otce oběti, představované nespravedlivou bolestí a utrpením ze ztráty jeho syna za takto tragických okolností“.
- 21 Tribunál nejprve vyzval účastníky řízení k tomu, aby se písemně vyjádřili k tomu, zda nárok na náhradu majetkové újmy dědiců Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano (uvedené výše v bodě 20 první odrážce), která by měla být stanovena na základě části jeho příjmů z pracovní činnosti, v němž by mohli doufat, kdyby jejich otec zůstal živ, těmto dědicům vznikl děděním, a mohou se ho tedy dovolávat na základě svého postavení dědiců, obdobně jako nároku na náhradu morální újmy samotného Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano utrpěnou mezi okamžikem jeho napadení

a jeho úmrtím (uvedené výše v bodě 20 druhé odrážce), nebo zda se nejedná spíše o nárok na náhradu jejich vlastní újmy, který vznikl *jure proprio*, a jež tedy na ně nepřešel děděním (tak jako újmy uvedené výše v bodě 20 třetí a čtvrté odrážce).

- 22 Aniž by předjímal odpověď na tuto otázku, avšak v úzké souvislosti s ní zkoumal Tribunál bez návrhu nepominutelnou podmínku řízení na podkladě nepřislušnosti Soudu pro veřejnou službu pro rozhodování o návrzích na náhradu újem uvedených výše v bodě 20 první, třetí a čtvrté odrážce.
- 23 Tribunál zejména účastníkům řízení připomněl judikaturu představovanou usnesením Soudního dvora ze dne 7. května 1980, Fournier v. Komise (114/79 až 117/79, Recueil, s. 1529), rozsudkem Soudního dvora ze dne 8. října 1986, Leussink a další v. Komise (169/83 a 136/84, Recueil, s. 2801), stanoviskem generálního advokáta Sira Gordona Slyna předneseným v téže věci (Recueil, s. 2818 a 2819) a rozsudkem Tribunálu ze dne 3. března 2004, Vainker v. Parlament (T-48/01, Recueil, FP, s. I-A-51 a II-197).
- 24 Tribunál měl za to, že za těchto okolností je třeba zodpovědět otázku, zda ze striktního právního rámce vymezeného články 268 SFEU a 270 SFEU, článkem 1 přílohy I statutu Soudního dvora a články 90 a 91 služebního řádu neplyne, že blízké osoby úředníka jsou nutně povinny podat dvě žaloby, jednu k Soudu pro veřejnou službu a druhou k Tribunálu, podle toho, zda vstupují do práv dotčeného úředníka, nebo zda požadují náhradu vlastní majetkové či morální újmy.
- 25 Nakonec Tribunál vyzval účastníky řízení, aby se vyjádřili k důsledkům, které by bylo třeba případně vyvodit pro účely projednáváného kasačního opravného prostředku a v reakci na otázku, zda jsou splněny nepominutelné podmínky řízení, zkoumanou bez návrhu, jak je uvedeno v bodě 22 výše, pokud by byla upřednostněna druhá alternativa uvedená v bodě 21 výše a pokud by navíc mělo být na otázku položenou v bodě 24 odpovězeno kladně.
- 26 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na otázky Tribunálu byly vyslechnuty na jednání konaném dne 12. prosince 2013.

Návrhová žádání účastníků řízení

- 27 Navrhovatel navrhuje, aby Tribunál:
- zrušil napadený rozsudek,
 - uložil Komisi zaplatit oprávněným pozůstalým Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano částku 3 975 329 eur jako náhradu utrpěné majetkové újmy,
 - prohlásil návrh na náhradu nemajetkové újmy za přípustný a uložil Komisi zaplatit:
 - uvedeným oprávněným pozůstalým částku 250 000 eur jako náhradu nemajetkové újmy oběti před její smrtí a částku 1 276 512 eur jako náhradu nemajetkové újmy těchto oprávněných pozůstalých, tedy dětí oběti a svědků její tragické vraždy,
 - samotnému navrhovateli 212 752 eur jako náhradu jeho nemajetkové újmy, kterou utrpěl jakožto otec oběti,
 - uložil Komisi povinnost uhradit vyrovnávací úrok a v mezidobí splatné úroky z prodlení,
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

28 Komise navrhuje, aby Tribunál:

- vrátil věc Soudu pro veřejnou službu, pokud jde o návrh na náhradu nemajetkových újem,
- kasační opravný prostředek každopádně odmítl jako nepřipustný nebo zamítl jako neopodstatněný,
- uložil navrhovateli náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

K příslušnosti Soudu pro veřejnou službu pro rozhodnutí o žalobě v prvním stupni

Vyjádření účastníků řízení v odpověď na organizační procesní opatření

- 29 Ve svém písemném vyjádření, předloženém soudní kanceláři dne 10. září 2013, Komise nejprve v odpovědi na první otázku Tribunálu (viz bod 21 výše) tvrdí, že nárok dědiců na náhradu majetkové újmy Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano je nárokem, který je jejich vlastním a který jim vzniká přímo zejména na základě čl. 73 odst. 2 písm. a) a článků 76 a 80 služebního řádu.
- 30 V reakci na otázku splnění nepominutelných podmínek řízení zkoumanou bez návrhu (viz bod 22 výše) Komise dále tvrdí, že všechny spory založené na údajném opomenutí orgánu ve vztahu ke svým úředníkům v rámci pracovněprávního vztahu řídicího se výhradně služebním řádem spadají na základě článku 270 SFEU do výhradní příslušnosti Soudu pro veřejnou službu.
- 31 V tomto ohledu Komise zaprvé tvrdí, že v případě úmrtí úředníka čl. 73 odst. 2 písm. a) služebního řádu nahrazuje vzájemně závazný vztah mezi uvedeným úředníkem a daným orgánem, ukončený dle čl. 47 písm. g) služebního řádu úmrtím, vztahem dotčeného orgánu s osobami uvedenými v daném ustanovení, mezi nimi i oprávněnými pozůstalými, založeným na služebním řádu.
- 32 Komise zadruhé tvrdí, že příslušnost Soudu pro veřejnou službu je odůvodněna okolností, že spor se týká případného nesprávného jednání orgánu s nepříznivými účinky na jeho (bývalého) úředníka.
- 33 Komise v tomto ohledu podotýká, že je nesporné, že Soud pro veřejnou službu je příslušný k rozhodování o všech sporech týkajících se použití článků 73, 76 a 80 služebního řádu. Pouze v případě, že by dávky stanovené služebním řádem nepostačovaly k zajištění plné náhrady utržené újmy, mohli by se oprávnění pozůstalí domáhat dalšího odškodnění, které by mohlo pouze doplňovat již odškodnění získané na základě článku 73 služebního řádu, ale nemohlo by být poskytnuto souběžně s ním (výše uvedený rozsudek Soudního dvora Leussink a další v. Komise, bod 13, a rozsudek ze dne 9. září 1999, Lucaccioni v. Komise, C-257/98 P, Recueil, s. I-5251, body 21 a 22). Soud pro veřejnou službu je podle Komise příslušný k rozhodování i o tomto případném doplňujícím odškodnění, tím spíše, že újmy byly způsobeny tímž zaviněným jednáním orgánu vůči dotčenému úředníkovi.
- 34 Teze Komise je odůvodněna rovněž požadavkem právní jistoty, pokud jde o určení příslušného soudu, a zájmem hospodárnosti řízení, který vyžaduje, aby byl příslušný pouze jeden soud (v tomto smyslu viz usnesení Soudního dvora ze dne 27. května 2004, IAMA Consulting v. Komise, C-517/03, nezveřejněné ve Sbírce rozhodnutí, bod 17).
- 35 Co se týče judikatury uplatňované Tribunálem a uvedené v bodě 23 výše, ta není v projednávaném případě relevantní, jelikož v dotčených věcech se jednalo o žijícího úředníka. V takovém případě totiž čl. 73 odst. 2 písm. b) a c) služebního řádu přiznává nárok na odškodnění pouze invalidnímu úředníkovi, a nikoliv jiným oprávněným osobám. Naopak oprávnění pozůstalí zemřelého úředníka jsou výslovně uvedeni v čl. 73 odst. 2 písm. a) služebního řádu, který jim přiznává osobní nárok.

- 36 Pokud by měl mít Tribunál za to, že Soud pro veřejnou službu nebyl příslušný k rozhodování o návrzích na náhradu újmy vznesených *jure proprio* oprávněnými pozůstalými Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano, Komise tvrdí, že napadený rozsudek by měl být zrušen, s výjimkou části, v níž rozhodl o návrhu na náhradu morální újmy Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano. Tento návrh byl totiž dle Komise správně odmítnut jako nepřipustný z důvodu porušení postupu před zahájením soudního řízení stanoveného v člancích 90 a 91 služebního řádu, a napadený rozsudek by tak měl být v tomto bodě potvrzen.
- 37 Ve zbývajících částech se Komise domnívá, že Tribunál, jakožto soud rozhodující o kasačním opravném prostředku, by nemohl dále o meritu sporu rozhodovat. Podle ní by musela být věc Tribunálu znovu předložena prostřednictvím žaloby v prvním stupni, a tomu by tak příslušelo rozhodnout o této nové žalobě, jakož i o žalobě v souběžné věci T-494/11.
- 38 Navrhovatel ve stanovené lhůtě písemnou odpověď na otázky Tribunálu nepředložil. Na jednání v tomto ohledu ponechal řešení na úvaze Tribunálu.

Závěry Tribunálu

- 39 Úvodem je třeba určit jednotlivé újmy, jejichž náhrady se navrhovatel domáhá, jakož i postavení, v němž ve vztahu ke každé z nich vystupuje.
- 40 V tomto ohledu Tribunál podotýká, že podle obecných zásad společných právním řádům členských států v oblasti mimosmluvní odpovědnosti většina systémů rozlišuje v případech úmrtí obětí za okolností, o jaké se jedná v projednávaném případě, přinejmenším tři druhy újmy, která by měla být obecně nahrazena odpovědnými osobami, a které v podstatě odpovídají následující charakteristice:
- morální újma samotné oběti plynoucí z psychického utrpení před smrtí, prokáže-li se, že si jí byla vědoma, někdy nazývaná „*ex haerede*“,
 - majetková újma osob blízkých oběti, představovaná příjmy, které jim zesnulý zajišťoval; v případě dětí se často jedná o kapitalizovanou částku určenou v závislosti na datu jejich plnoletosti nebo pravděpodobného konce studia,
 - morální újma osob blízkých oběti z důvodu zvláštního citového pouta k oběti.
- 41 Ve své žalobě podané v prvním stupni ve věci F-50/09, která vedla k podání projednávaného kasačního opravného prostředku, sám navrhovatel toto rozdělení při rozlišování jednotlivých uplatňovaných újem respektoval. V rámci čtyř druhů újmy uvedených výše v bodě 3 první a druhé odrážce tak první z nich odpovídá osobní majetkové újmě dětí Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano, druhá odpovídá morální újmě, tzv. „*ex haerede*“, Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano před jeho smrtí, uplatňované v rámci dědictví, třetí odpovídá osobní morální újmě dětí Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano a čtvrtá odpovídá osobní morální újmě navrhovatele jakožto otce Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano.
- 42 Pro účely tohoto rozsudku proto bude Tribunál vycházet z následujících dvou předpokladů:
- morální újma *ex haerede*, tedy újma, kterou Alessandro Missir Mamachi di Lusignano utrpěl před svou smrtí, je jeho právními nástupci uplatňována z tohoto titulu, a nikoliv z titulu osobního, přičemž nárok na její náhradu na ně přešel v rámci dědictví, v souladu s použitelnými ustanoveními vnitrostátního práva týkajícími se dědění,

- ostatní tři druhy újmy, jejíž náhrada je v projednávané věci požadována, tedy majetková a morální újma dětí a morální újma otce Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano, jsou požadovány navrhovatelem a jeho vnuky jakožto vlastní nárok, nezávisle na jejich postavení oprávněných pozůstalých.
- 43 Otázky týkající se příslušnosti, které se v souvislosti s tímto důvodem kasačního opravného prostředku objevují, je tak třeba posuzovat na základě těchto dvou předpokladů.
- 44 Pokud jde o určení pravidel příslušnosti použitelných v projednávaném případě, Tribunál připomíná, že podle čl. 256 odst. 1 SFEU je příslušný rozhodovat v prvním stupni mimo jiné ve věcech uvedených v člancích 268 SFEU a 272 SFEU s výjimkou těch, které jsou v působnosti některého specializovaného soudu zřízeného na základě článku 257 SFEU nebo které statut Soudního dvora vyhrazuje Soudnímu dvoru.
- 45 Vzhledem k tomu, že článek 1 přílohy I statutu Soudního dvora, doplněné do uvedeného statutu rozhodnutím Rady 2004/752/ES, Euratom ze dne 2. listopadu 2004 o zřízení Soudu pro veřejnou službu Evropské unie (Úř. věst. L 333, s. 7), přiznal na základě čl. 256 odst. 1 SFEU Soudu pro veřejnou službu pravomoc rozhodovat v prvním stupni o žalobách podaných podle článku 270 SFEU, které se týkají všech sporů mezi Unií a jejími zaměstnanci, v mezích a za podmínek stanovených ve služebním nebo pracovním řádu, není již Tribunál příslušný rozhodovat v prvním stupni o žalobách na náhradu škody podaných na základě článku 270 SFEU (usnesení Tribunálu ze dne 8. července 2009, Thoss v. Účetní dvůr, T-545/08, nezveřejněné ve Sbírce rozhodnutí, bod 26). A naopak, Soud pro veřejnou službu je příslušný pouze v případech žalob platně podaných na základě článku 270 SFEU.
- 46 Unijní soudní systém, tak jak byl zaveden Smlouvou o FEU, statutem Soudního dvora a rozhodnutími Rady týkajícími se Tribunálu a Soudu pro veřejnou službu, obsahuje přesné rozdělení pravomocí mezi Tribunál a Soud pro veřejnou službu, takže příslušnost jednoho z těchto dvou soudů k rozhodnutí o žalobě v prvním stupni nutně vylučuje příslušnost druhého z nich.
- 47 Za současného stavu unijního práva se toto rozdělení řídí osobním postavením žalobce a skutkovým základem sporu, v souladu s ustálenou judikaturou, podle níž spor mezi úředníkem a orgánem, kterému podléhá nebo podléhal, spadá v případě, že má svůj původ v pracovním poměru, který spojuje nebo spojoval dotčenou osobu a orgán, do působnosti článku 270 SFEU (bývalý článek 236 ES) a článků 90 a 91 služebního řádu, a nevztahuje se tak na něj působnost článků 268 SFEU (bývalý článek 235 ES) a 340 SFEU (bývalý článek 288 ES), které upravují obecný režim mimosmluvní odpovědnosti Unie (rozsudky Soudního dvora ze dne 22. října 1975, Meyer-Burckhardt v. Komise, 9/75, Recueil, s. 1171, bod 7; ze dne 17. února 1977, Reinarz v. Komise a Rada, 48/76, Recueil, s. 291, bod 10; ze dne 4. července 1985, Allo a další v. Komise, 176/83, Recueil, s. 2155, bod 18, a usnesení Soudního dvora ze dne 10. června 1987, Pomar v. Komise, 317/85, Recueil, s. 2467, bod 7; rozsudek Tribunálu ze dne 14. října 2004, Polinsky v. Soudní dvůr, T-1/02, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 47).
- 48 Citovaná judikatura však neumožňuje určit, zda měli blízcí Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano své návrhy na náhradu majetkové i morální osobní újmy, kterou dle svého názoru utrpěli, podat k Tribunálu, nebo k Soudu pro veřejnou službu. Na rozdíl od tvrzení Komise se totiž tato judikatura specificky týká pouze případu sporu i) mezi (bývalým) úředníkem a orgánem, kterému podléhá nebo podléhal, který ii) má svůj původ v pracovním poměru, který je spojuje nebo spojoval, a lze ji proto jen částečně uplatnit na spor, který sice má svůj původ v pracovním poměru, avšak staví proti sobě nikoliv (bývalého) úředníka, ale třetí osobu blízkou tomuto úředníkovi, tedy jeho rodinného příslušníka nebo osobu nastupující do jeho práv, a orgán, kterému tento úředník podléhá nebo podléhal.

- 49 Pokud tato třetí osoba nastoupí do práv dotyčného (bývalého) úředníka, a tedy jedná-li jako jeho oprávněný pozůstalý požadující z tohoto titulu v rámci dědictví náhradu osobní újmy samotného úředníka, je třeba tuto judikaturu uplatnit, jelikož spor navzdory určení dědiců zůstává sporem mezi úředníkem a orgánem, kterému podléhal, jenž má svůj původ v pracovním poměru, který je spojoval.
- 50 V projednávaném případě tato úvaha platí pro druhou část navrhovatelem uplatňované újmy, tak jak je uvedena v bodě 20 výše, a sice morální újmu *ex haerede*, kterou Alessandro Missir Mamachi di Lusignano utrpěl mezi svým napadením a svojí smrtí. V tomto rámci Soud pro veřejnou službu v poslední větě bodu 116 napadeného rozsudku správně uvedl, že judikatura uvedená v bodě 47 výše je použitelná i v případě sporu mezi oprávněnými pozůstalými zesnulého úředníka nebo jejich zákonným zástupcem a orgánem, kterému tento úředník podléhal.
- 51 Naopak, pokud uvedená třetí osoba jedná za účelem získání náhrady své osobní majetkové či morální újmy, není takové použití dotčené judikatury odůvodněno jejím obsahem ani zásadními úvahami, z nichž vycházela. I kdybychom připustili, že takový spor má svůj původ v pracovním poměru mezi dotyčným úředníkem a orgánem, není každopádně splněna osobní subjektivní podmínka, související s postavením úředníka jakožto nositele dotčených práv, a Soud pro veřejnou službu je tedy v zásadě *ratione personae* nepřislušný o něm rozhodnout na základě článku 270 SFEU a článků 90 a 91 služebního řádu.
- 52 Na rozdíl od tvrzení Komise rozsudek Tribunálu ze dne 16. prosince 2010, Komise v. Petrilli (T-143/09 P), tuto analýzu potvrzuje a vysvětluje její důvody. V bodě 46 uvedeného rozsudku Tribunál rozhodl, že spory v oblasti veřejné služby podle článku 236 ES (nyní článku 270 SFEU) a článků 90 a 91 služebního řádu, včetně sporů týkajících se náhrady škody způsobené úředníkovi nebo zaměstnanci, se řídí zvláštními a speciálními pravidly ve vztahu k pravidlům, jimiž se řídí mimosmluvní odpovědnost Unie v rámci článku 235 ES (nyní článku 268 SFEU) a článku 288 ES (nyní článku 340 SFEU), která vyplývají z obecných zásad. Pokud totiž Unie jedná jako zaměstnavatel, má podle Tribunálu větší odpovědnost, která se projevuje povinností nahradit újmu způsobenou svým zaměstnancům jakýmkoli protiprávním jednáním, kterého se jako zaměstnavatel dopustila, ačkoliv podle obecné právní úpravy je povinna nahradit pouze újmu způsobenou „dostatečně závažným“ porušením právní normy (judikatura ustálená od rozsudku Soudního dvora ze dne 4. července 2000, Bergaderm a Goupil v. Komise, C-352/98 P, Recueil, s. I-5291).
- 53 Tyto úvahy týkající se zvláštního a speciálního režimu zvýšené odpovědnosti Unie vůči svým zaměstnancům, odůvodněného zejména vztahem zaměstnavatele a zaměstnance zahrnujícího zvláštní práva a povinnosti, jako například povinnost péče, a vztahem založeným na vzájemné důvěře, který musí v obecném zájmu existovat mezi orgány a jejich úředníky, přitom nelze uplatnit v případech třetích osob-neúředníků. I v případech blízkých rodinných příslušníků úředníka, s výhradou takových sociálních dávek, jaké jsou uvedeny v článku 76 služebního řádu, judikatura neuznává existenci povinnosti péče vůči těmto osobám ze strany orgánů (výše uvedený rozsudek Leussink a další v. Komise, body 21 až 23).
- 54 Toto směřování judikatury je navíc potvrzeno rozhodnutími uvedenými v bodě 23 výše.
- 55 Ve výše uvedeném usnesení Fournier v. Komise tak Soudní dvůr přinejmenším nepřímou v zásadě potvrdil to, že rodinní příslušníci úředníka jednající „za sebe“ a domáhající se náhrady újmy, kterou utrpěli „osobně“ musí postupovat podle článku 178 EHS (nyní článku 268 SFEU), a nikoli podle článku 179 EHS (nyní článku 270 SFEU).
- 56 Soudní dvůr tento směr potvrdil ve výše uvedeném rozsudku Leussink a další v. Komise v situaci, v níž žalobci svoji žalobu na náhradu škody výslovně založili na právních základech lišících se podle toho, zda byli úředníky, či nikoliv, a sice článku 179 EHS pro G. Leussink a článku 178 EHS a čl. 215 druhého pododstavce EHS pro jeho manželku a děti.

- 57 Ve svém stanovisku ve věci, v níž byl vydán výše uvedený rozsudek Leussink a další v. Komise, generální advokát Sir Gordon Slynn uznal, že žaloba rodiny správně vycházela z článků 178 EHS a 215 EHS, jelikož se týkala samostatných újem, které utrpěla, a nejednalo se o spor mezi úředníkem a jeho orgánem.
- 58 Soudní dvůr se k této otázce formálně nevyjádřil, nicméně v bodě 25 výše uvedeného rozsudku Leussink a další v. Komise nepřímou potvrdil použití článku 178 EHS, a nikoli článku 179 EHS, jedná-li se o rodinu úředníka, i když měl za to, že základem sporu byl „vztah mezi úředníkem a orgánem“. Soudní dvůr navíc své rozhodnutí o nákladech řízení výslovně založil na článku 69 svého jednacího řádu, tedy ustanovení použitelném na žaloby jednotlivců, kteří nejsou úředníky.
- 59 Nakonec výše uvedeným rozsudkem Vainker v. Parlament Tribunál zamítl žalobu B. Vainker jako neopodstatněnou, přičemž vycházel z precedentu výše uvedeného rozsudku Leussink a další v. Komise, a nepřímou potvrdil použití článku 235 ES jako vhodného právního základu uvedené žaloby.
- 60 Kromě toho je třeba odmítnout argumenty Komise založené v podstatě na čl. 73 odst. 2 písm. a) služebního řádu.
- 61 Platí, že možnost či dokonce povinnost oprávněných pozůstalých po zesnulém úředníkovi podat žalobu na základě článku 270 SFEU a článků 90 a 91 služebního řádu za účelem přiznání dávek stanovených v čl. 73 odst. 2 písm. a) služebního řádu byla již unijním soudem přinejmenším nepřímou uznána (rozsudek Tribunálu ze dne 9. ledna 1996, Bitha v. Komise, T-23/95, Recueil, FP, s. I-A-13 a II-45; rozsudek Soudu pro veřejnou službu ze dne 20. ledna 2009, Klein v. Komise, F-32/08, Sb. VS s. I-A-1-5 a II-A-1-13; v tomto smyslu a obdobně viz rovněž usnesení Tribunálu ze dne 19. června 2001, Hotzel-Wagenknecht v. Komise, T-145/00, nezveřejněné ve Sbírce rozhodnutí, bod 17).
- 62 Nicméně tyto argumenty zaprvé platí pouze pro právní oprávněné osoby vyjmenované v čl. 73 odst. 2 písm. a) služebního řádu, a sice manžela/manželku a děti, případně, není-li takových, jiné potomky nebo, neexistují-li ani ti, předky v přímé linii a konečně, neexistují-li ani ti, samotný orgán. I za předpokladu, že by se argumenty Komise vztahovaly na všechny čtyři děti Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano, není tomu tak v projednávaném případě u samotného navrhovatele, Livia Missir Mamachiho di Lusignano, jelikož ten nemá při existenci dětí postavení oprávněné osoby ve smyslu čl. 73 odst. 2 písm. a) služebního řádu. A není tomu tak ani v případě matky, bratra a sestry Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano, kteří jsou navrhovateli v souběžně probíhajícím řízení ve věci T-494/11.
- 63 Zadruhé, tyto argumenty směřují k tomu, aby byly procesní podmínky obecné právní úpravy mimosmluvní odpovědnosti Unie podřízeny zvláštní právní úpravě sociálního zabezpečení úředníků, která je stanovena služebním řádem. Neexistuje přitom žádný platný důvod pro to, aby zvláštní příslušnost Soudu pro veřejnou službu ve věcech úředníků byla nadřazena obecné příslušnosti Tribunálu pro rozhodování o všech sporech týkajících se odpovědnosti Unie.
- 64 A konečně zatřetí, i pokud jde o čtyři děti Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano, v projednávaném případě se nejedná o povinnost Komise vyplatit dávky zaručené služebním řádem, které již ostatně byly dotčeným vyplaceny, ale o její případnou povinnost nahradit veškeré tvrzené nemajetkové a morální újmy. Tribunál v tomto ohledu připomíná, že navrhovatel v rámci třetího důvodu kasačního oprávněného prostředku zcela konkrétně tvrdí, že se Soud pro veřejnou službu dopustil nesprávného právního posouzení tím, že pro účely náhrady těchto újem zohlednil uvedené dávky přiznané služebním řádem dětem Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano. Za těchto podmínek se nejvíce možným založit pravidlo příslušnosti Soudu pro veřejnou službu na ustanovení čl. 73 odst. 2 písm. a) služebního řádu, když je právě tvrzeno, že uvedený článek není základem žaloby podané jménem čtyř dětí Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano.

- 65 Ze všech výše uvedených úvah plyne, že za okolností projednávaného případu samotný právní rámec vymezený články 268 SFEU a 270 SFEU, článkem 1 přílohy I statutu Soudního dvora a články 90 a 91 služebního řádu nutně vede k závěru, že osoby blízké zesnulému úředníkovi nutně musí podat žaloby dvě, jednu k Soudu pro veřejnou službu a druhou k Tribunálu, podle toho, zda nastupují do práv dotčeného úředníka, nebo požadují náhradu své vlastní majetkové či morální újmy.
- 66 Z výše uvedeného rovněž plyne, že obě žaloby na náhradu škody podléhají odlišným hmotněprávním podmínkám v souladu s rozlišováním zavedeným Tribunálem ve výše uvedeném rozsudku Komise v. Petrilli a připomenutým v bodech 52 a 53 výše.
- 67 Z výše uvedeného dále plyne, že pokud dotčené blízké osoby uplatní nárok na náhradu škody před Soudem pro veřejnou službu, uplatní se na ně lhůty a další procesní povinnosti, jako například pravidlo souladu mezi předchozí stížností v rámci administrativy a žalobou, stanovené články 90 a 91 služebního řádu (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 1. dubna 1987, Dufay v. Parlament, 257/85, Recueil, s. 1561, bod 21), zatímco v případě žaloby k Tribunálu podléhají pouze pětileté promlčecí lhůty stanovené v čl. 46 prvním pododstavci statutu Soudního dvora, použitelném na řízení před Tribunálem na základě čl. 53 prvního pododstavce uvedeného statutu.
- 68 Takto zdvojené řízení je z mnoha pohledů zcela neuspokojivé, a to pro dotyčné účastníky řízení i pro unijní soudy. Dvojitá žaloba vyplývající ze striktního uplatnění pravidla uvedeného v bodě 65 výše by totiž měla značné nevýhody, jako například znepřehlednění řízení a nárůst nákladů na ně pro procesní subjekty, plýtvání omezenými zdroji unijních soudů a, to především, riziko protichůdných soudních rozhodnutí vydaných v rámci téhož sporu, což je neslučitelné se zásadou právní jistoty.
- 69 Za takových okolností musí na základě zásad široce uznávaných v rámci procesních systémů členských států existovat mechanismy pro předcházení nebo řešení kompetenčních sporů mezi soudy, kterým byla nebo by mohla být věc předložena současně, jako například rozšíření příslušnosti, ujednání o příslušnosti nebo prohlášení nepřislušnosti, uznání příslušnosti vyššího soudu k projednání věci, přednostní příslušnost soudu, kterému byla věc předložena jako prvnímu, nebo použití zásady *accessorium sequitur principale* (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 15. ledna 1987, Shenavai, 266/85, Recueil, s. 239, bod 19), přičemž tyto mechanismy by měly být zakotveny zákonem nebo soudní praxí.
- 70 Stejně tak v unijním právu se Soudní dvůr již odklonil od striktního procesního rámce stanoveného platnými předpisy a postupoval v rámci soudcovského dotváření práva odchýlně od pravidel příslušnosti nebo procesních pravidel, byť se jedná o pravidla kogentní, přičemž vycházel především z úvah souvisejících s hospodárností řízení a řádným výkonem spravedlnosti.
- 71 Pokud jde o pravidla příslušnosti, ve výše uvedeném usnesení IAMA Consulting v. Komise Soudní dvůr odmítl přístup Tribunálu, který se striktně držel rámce čl. 225 odst. 1 ES ve spojení s článkem 51 statutu Soudního dvora, a použil pravidlo vyžadované soudní praxí, jelikož toto řešení bylo odůvodněno „zájmen na hospodárnosti řízení a [...] přednosti přiznané soudu, kterému byla věc předložena jako prvnímu, tedy důvodů, které jsou běžně uznány také v procesních systémech členských států“ (bod 17 usnesení).
- 72 Pokud jde o procesní pravidla, i když podle systému zavedeného články 90 a 91 služebního řádu musí každé žalobě předcházet řádně dodržený postup před zahájením soudního řízení, a tedy podání předchozí stížnosti v rámci administrativy, Soudní dvůr se v rámci soudcovského dotváření práva od tohoto pravidla odchýlil, aby umožnil předložení věci přímo unijnímu soudu, co se týče značně širokého spektra rozhodnutí, jako například rozhodnutí výběrových komisí nebo hodnotících zprávy, ve vztahu k nimž nemá OJ v rámci takové stížnosti jakýkoliv prostor pro posouzení (viz zejména, co se týče rozhodnutí výběrových komisí, rozsudky Soudního dvora ze dne 14. června 1972, Marcato v. Komise, 44/71, Recueil, s. 427, a ze dne 7. května 1986, Rihoux a další v. Komise, 52/85, Recueil, s. 1555 a 1567, a co se týče hodnotících zpráv, rozsudky Soudního dvora ze dne 3. července 1980,

Grassi v. Rada, 6/79 a 97/79, Recueil, s. 2141, a ze dne 15. března 1989, Bevan v. Komise, 140/87, Recueil, s. 701). Tato judikatura byla odůvodněna okolností, že stížnost směřující proti rozhodnutí výběrové komise nebo hodnotící zprávě „nemá smysl“, jelikož dotýčný orgán nemá pravomoc rozhodnutí výběrové komise nebo posouzení hodnotitelů zrušit nebo změnit. V důsledku toho by „příliš restriktivní výklad čl. 91 odst. 2 služebního řádu vedl pouze ke zbytečnému prodlužování řízení“ (rozsudek Soudního dvora ze dne 16. března 1978, Ritter von Wüllerstorff und Urbair v. Komise, 7/77, Recueil, s. 769).

- 73 Ve světle této judikatury a při existenci naléhavých důvodů souvisejících s právní jistotou, s řádným výkonem spravedlnosti, s hospodárností řízení a s předcházením navzájem si odporujícím soudním rozhodnutím je třeba mít za to, že za okolností projednávané věci, kdy se oprávnění pozůstalí zemřelého úředníka nebo zaměstnance dovolávají náhrady různých újem způsobených toutéž skutečností jako jeho právní nástupci i svým vlastním jménem a *jure proprio*, mohou tyto návrhy spojit do jedné žaloby.
- 74 Tuto jedinou žalobu je třeba podat k Tribunálu, který je nejen „obecným“ soudem neboli soudem „rozhodujícím v oblasti obecného práva“ disponujícím z tohoto titulu „plnou jurisdikcí“, na rozdíl od Soudu pro veřejnou službu, který je soudem specializovaným, ale rovněž soudem vyššího stupně, k němuž je dle formulace v článku 257 SFEU Soud pro veřejnou službu „připojen“. V tomto ohledu je třeba uvést, že jsou-li dvěma soudům různého stupně předloženy věci s tímž předmětem, je obecně pro rozhodnutí o celém sporu příslušný soud vyššího stupně. V unijním právu tak čl. 8 odst. 3 druhý pododstavec přílohy I statutu Soudního dvora stanoví, že jsou-li Soudu pro veřejnou službu i Tribunálu předloženy věci, které mají stejný předmět, prohlásí se Soud pro veřejnou službu za nepříslušný, aby umožnil Tribunálu o věcech rozhodnout. Obdobné řešení je uvedeno v čl. 54 třetím pododstavci statutu Soudního dvora, jsou-li Soudnímu dvoru i Tribunálu předloženy věci, které mají stejný předmět či se týkají stejné otázky výkladu nebo otázky platnosti stejného právního aktu.
- 75 V této souvislosti je třeba dále podotknout, že pokud by za okolností projednávané věci byli osoby blízké zemřelému úředníkovi povinny podat dvě žaloby, znamenalo by to, že Tribunálu a Soudu pro veřejnou službu by byly současně předloženy věci, které mají stejný předmět, tedy v podstatě návrhy na náhradu újmy způsobené smrtí dotyčného úředníka, za niž by byl případně žalovaný orgán odpovědný na základě téhož pochybení. Za takových okolností by přitom dle čl. 8 odst. 3 druhého pododstavce přílohy I statutu Soudního dvora měl Soud pro veřejnou službu ihned prohlásit svou nepříslušnost, aby o těchto věcech mohl rozhodnout Tribunál.
- 76 Potvrzení pravidla příslušnosti ve prospěch Tribunálu za takových okolností se tak jeví být rovněž důsledkem pravidla v čl. 8 odst. 3 přílohy I statutu Soudního dvora. Za těchto okolností by nemělo žádný smysl zúčastněné nutit k podání žaloby k Soudu pro veřejnou službu a příliš restriktivní výklad příslušnosti vymezené články 268 SFEU a 270 SFEU, článkem 1 přílohy I statutu Soudního dvora a články 90 a 91 služebního řádu by vedl pouze ke zbytečnému prodlužování řízení (v tomto smyslu viz a obdobně judikatura Soudního dvora uvedená v bodě 72 výše).
- 77 Za okolností dané věci ze všech výše uvedených úvah plyne, že Soud pro veřejnou službu byl *ab initio* nepříslušný pro rozhodnutí o podané žalobě, s výjimkou návrhu na náhradu morální újmy *ex haerede*, kterou Alessandro Missir Mamachi di Lusignano utrpěl před svou smrtí.
- 78 Proto je na základě pravidla striktní dělby pravomocí mezi oba dotýčné soudy uvedeného v bodě 65 výše třeba i bez návrhu určit nepříslušnost Soudu pro veřejnou službu k rozhodování o návrhu na náhradu majetkové i morální osobní újmy navrhovatele samotného a oprávněných pozůstalých Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano a v tomto rozsahu napadený rozsudek zrušit.
- 79 Důsledky tohoto zrušení budou posouzeny v bodech 102 a 103 níže.

- 80 Ve zbytku je třeba pokračovat ve zkoumání kasačního opravného prostředku z pohledu důvodů uplatněných navrhovatelem pouze v rozsahu, v němž byl Soud pro veřejnou službu příslušný k rozhodnutí o návrhu, který mu byl předložen, tedy v rozsahu, v němž rozhodl o návrhu na náhradu morální újmy *ex haerede*, kterou Alessandro Missir Mamachi di Lusignano utrpěl před svou smrtí.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku, založenému na nesprávném právním posouzení Soudu pro veřejnou službu v rozsahu, v němž odmítl jako nepřipustný návrh na náhradu morální újmy ex haerede, kterou Alessandro Missir Mamachi di Lusignano utrpěl před svou smrtí

- 81 První důvod se dělí na tři části. Jelikož se však druhá část uvedeného důvodu týká zamítnutí návrhu na náhradu morální újmy utrpěné navrhovatelem osobně, nebude vzhledem ke zrušení této části napadeného rozsudku provedeného v rámci zkoumání z vlastního podnětu nepominutelných podmínek řízení předmětem hlubšího přezkumu.
- 82 V první části tohoto důvodu, týkající se konkrétněji odmítnutí návrhu na náhradu morální újmy utrpěné zavražděným úředníkem před smrtí (morální újmy *ex haerede*) jako nepřipustného, navrhovatel tvrdí, že procesní pravidlo shody použitelné na žaloby v oblasti veřejné služby vyžaduje totožnost kauzy a předmětu stížnosti podané v rámci administrativy a žaloby, a nikoliv, jak nesprávně rozhodl Soud pro veřejnou službu, žádosti a stížnosti. V tomto smyslu uplatňuje zejména rozsudek Soudního dvora ze dne 1. července 1976, *Sergy v. Komise* (58/75, Recueil, s. 1139). V projednávaném případě přitom stížnost ze dne 10. září 2008 obsahovala návrh na náhradu morální újmy utrpěné zavražděným úředníkem před smrtí a jeho právními nástupci.
- 83 Třetí částí tohoto důvodu navíc navrhovatel v podstatě tvrdí, že pravidlo shody, tak jak bylo použito Soudem pro veřejnou službu, omezuje právo na účinnou soudní ochranu.
- 84 Komise na to odpovídá, že Soud pro veřejnou službu se v tomto ohledu nedopustil žádného nesprávného právního posouzení a že dodržením postupu před zahájením soudního řízení nedochází k porušení zásady účinné soudní ochrany, jelikož tento postup může vést k omezením, pokud tato omezení odpovídají cílům obecného zájmu a nejsou nepřiměřeným a neúnosným zásahem, jímž by byla ohrožena samotná podstata práv (rozsudek Soudního dvora ze dne 18. března 2010, *Alassini a další*, C-317/08 až C-320/08, Sb. rozh. s. I-2213, body 63 a následující).
- 85 V tomto ohledu má Tribunál za to, že Soud pro veřejnou službu v bodech 84 až 86 napadeného rozsudku porušil procesní pravidla a povinnosti vyplývající z článků 90 a 91 služebního řádu v rámci žaloby úředníka směřující výhradně k poskytnutí náhrady škody.
- 86 V bodě 82 napadeného rozsudku sice Soud pro veřejnou službu správně připomněl judikaturu, podle níž v systému opravných prostředků upraveném v člancích 90 a 91 služebního řádu je nezbytné – pokud jde, stejně jako v tomto případě, o žalobu výhradně na náhradu škody v tom smyslu, že tato žaloba neobsahuje žádné návrhové žádání směřující ke zrušení určitého aktu, ale směřuje výhradně k náhradě škody údajně způsobené řadou pochybení či opomenutí, která vzhledem k tomu, že nemají žádný právní účinek, nelze považovat za akty nepříznivě zasahující do právního postavení – aby bylo řízení v rámci administrativy zahájeno pod sankcí nepřipustnosti pozdější žaloby tím, že dotčená osoba podá žádost, ve které vyzve orgán oprávněný ke jmenování k náhradě uváděných škod, a poté případně podá stížnost proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti (viz výše uvedený rozsudek Tribunálu Saby v. Komise, bod 31, a rozsudek ze dne 13. prosince 2012, *A v. Komise*, T-595/11 P, body 111 a 118 a citovaná judikatura).
- 87 V bodě 83 napadeného rozsudku Soud pro veřejnou službu rovněž právem připomněl ustálenou judikaturu, podle níž návrhová žádání přednesená před unijním soudem musí mít stejný předmět jako návrhová žádání uvedená ve stížnosti a musí obsahovat pouze takové tvrzené důvody, které spočívají na stejné kauze jako důvody uplatněné ve stížnosti, přičemž tyto důvody zpochybnění mohou být

rozvedeny v soudním řízení předložením žalobních důvodů a argumentů, které nejsou nutně uvedeny ve stížnosti, ale úzce s ní souvisí (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 23. dubna 2002, Campogrande v. Komise, C-62/01 P, Recueil, s. I-3793, bod 34 a citovaná judikatura).

- 88 Soud pro veřejnou službu nicméně tuto judikaturu rozvinul, když v bodě 84 napadeného rozsudku doplnil, že ve věcech, které se týkají výlučně náhrady škody, není pojem „kauza“ vymezen s odkazem na „tvrzené důvody“ ve smyslu judikatury uvedené v předcházejícím bodě, ale s odkazem na „druhy újmy“, kterých se dotýčný úředník v žádosti o náhradu škody dovolává, a že právě tyto druhy újmy určují předmět náhrady, o kterou úředník žádá, a v důsledku toho i předmět žádosti, o které musí správní orgán rozhodnout.
- 89 V bodě 85 napadeného rozsudku Soud pro veřejnou službu z úvah uvedených v bodech 86 až 88 výše vyvodil, že návrhová žádání znějící na náhradu škody založená na různých druzích újmy jsou před unijním soudem přípustná pouze tehdy, pokud jim předcházela nejprve žádost zasláná správnímu orgánu, která měla stejný předmět a opírala se o stejné druhy újmy, a následně byla podána stížnost proti rozhodnutí správního orgánu, který o této žádosti výslovně nebo implicitně rozhodl.
- 90 V tomto ohledu je třeba bez dalšího uvést, že tyto úvahy a závěry, k nimž tyto úvahy vedly, jsou založeny na záměně pojmů „předmět“ a „kauza“. Konkrétněji, na rozdíl od toho, co je uvedeno v předposlední větě bodu 84 napadeného rozsudku, pojem „kauza“ nemůže být definován s odkazem na „tvrzené důvody“ uplatněné úředníkem v jeho žádosti o náhradu škody, jelikož tyto důvody ve skutečnosti určují „předmět“ žádosti o náhradu škody, jak ostatně Soud pro veřejnou službu hned doplnil v poslední větě téhož bodu 84.
- 91 Uvedené vývody a závěry nejsou každopádně slučitelné s judikaturou, z níž vycházejí, a hlavně ani se zásadami, na nichž tato judikatura spočívá.
- 92 V této souvislosti je především třeba připomenout, že judikatura vycházející z rozsudku Soudního dvora ze dne 26. ledna 1989, Koutchoumoff v. Komise (224/87, Recueil, s. 99), podle níž je v režimu opravných prostředků stanoveném články 90 a 91 služebního řádu přípustný návrh na náhradu škody vznesený poprvé před Tribunálem, přestože předchází stížnost v rámci administrativy se týkala pouze zrušení rozhodnutí, které údajně způsobilo škodu, jelikož návrh na zrušení může implikovat i návrh na náhradu utrpěné újmy (rozsudek Tribunálu ze dne 13. července 1995, Saby v. Komise, T-44/93, Recueil, FP, s. I-A-175 a II-541, bod 28).
- 93 Stejně tak podle ustálené judikatury k tomu, aby byl návrh na zaplacení úroků z prodlení v případě zrušení napadeného rozhodnutí přípustný před Tribunálem, není třeba, aby byl výslovně uveden v předchozí stížnosti v rámci administrativy (rozsudky Tribunálu ze dne 30. března 1993, Vardakas v. Komise, T-4/92, Recueil, s. II-357, bod 50; ze dne 8. června 1995, P v. Komise, T-583/93, Recueil, FP, s. I-A-137 a II-433, bod 50, a ze dne 12. listopadu 2002, López Cejudo v. Komise, T-271/01, Recueil, FP, s. I-A-221 et II-1109).
- 94 Na rozdíl od tvrzení Soudu pro veřejnou službu v bodě 90 napadeného rozsudku se tato judikatura neuplatní pouze v případě sporů týkajících se zrušení aktů a není možné mít za to, že by se nepoužila na spory, které se týkají výlučně náhrady škody.
- 95 V rozsudku ze dne 8. října 1992, Meskens v. Parlament (T-84/91, Recueil, s. II-2335, bod 44), který souvisel s žalobou týkající se výlučně náhrady škody, tak Tribunál rozhodl, že návrhová žádání směřující k náhradě majetkové a morální újmy způsobené úředníkovi rozhodnutím administrativy, obsažená v žalobě na náhradu škodu, nemohou být z pohledu pravidla vyžadujícího, aby předchozí stížnost a žaloba měly tentýž předmět, považována za odlišná od návrhových žádání směřujících ke zrušení tohoto rozhodnutí a k náhradě morální újmy zúčastněného, obsažených ve stížnosti. Je totiž

třeba připustit, že návrh na zrušení rozhodnutí nepříznivě zasahujícího do právního postavení, formulovaný ve stížnosti může implikovat i návrh na náhradu majetkové a morální újmy, kterou toto rozhodnutí mohlo způsobit.

- 96 Ve věci, která vedla k vydání výše uvedeného rozsudku *Sergy v. Komise*, dokonce Soudní dvůr zamítl námitku nepřipustnosti vznesenou Komisí v souvislosti se dvěma z tvrzených druhů újmy z důvodu, že o nich nebyla zmínka v předcházející stížnosti v rámci administrativy, a připomněl, že předmětem článku 91 služebního řádu je umožnit a podporovat smírná řešení sporů mezi úředníky nebo zaměstnanci a administrativou, avšak že toto ustanovení nesmí vést k omezení případného soudního řízení striktním a konečným způsobem, jestliže návrhy předložené v této poslední fázi nezmění kauzu ani předmět stížnosti, navrhovatel ve své stížnosti po uvedení svých výtek tvrdil, že jeho opožděné znovudosažení na pracovní místo mu způsobilo závažnou škodu, jejíž „hlavní prvky“ následně vyjmenoval a jestliže za těchto podmínek mohly být doplňující prvky, jejichž příčina měla údajně tkvět v jednání vytýkaném administrativě a které směřovaly k náhradě škody, kterou navrhovatel údajně z tohoto důvodu utrpěl, předloženy k posouzení Soudnímu dvoru (viz body 31 až 36 rozsudku).
- 97 I když se tato judikatura *stricto sensu* týká pouze pravidla shody mezi stížnostmi v rámci administrativy a žalobou, je možné zásady, z nichž vychází, a tedy i změkčení, která umožňuje, přenést na pravidlo „shody“ mezi žádostmi a stížnostmi, které se vztahuje na žaloby týkající se výlučně náhrady škody, tak jak bylo připomenuto v bodě 86 výše.
- 98 Vzhledem k této judikatuře a těmto zásadám je tedy nutno dojít k závěru, že Soud pro veřejnou službu se v bodech 84 až 86 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení. Prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku je tudíž třeba vyhovět a napadený rozsudek zrušit v rozsahu, v němž vyhovuje první námitce nepřipustnosti uplatněné Komisí proti návrhu na náhradu morální újmy *ex haerede*, kterou Alessandro Missir Mamachi di Lusignano utrpěl před svou smrtí.
- 99 Důsledky tohoto zrušení budou posouzeny v bodech 104 až 112 níže.
- 100 Ze všech výše uvedených úvah plyne, že napadený rozsudek musí být zrušen v plném rozsahu, aniž by bylo třeba rozhodovat o ostatních důvodech kasačního opravného prostředku.

K žalobě v prvním stupni

- 101 Podle čl. 13 odst. 1 přílohy I statutu Soudního dvora, je-li kasační opravný prostředek opodstatněný, zruší Tribunál rozhodnutí Soudu pro veřejnou službu a vydá rozhodnutí ve věci sám. Pokud spor nedovoluje rozhodnout ve věci, vrátí věc zpět k rozhodnutí Soudu pro veřejnou službu.
- 102 Pokud jde, zaprvé, o návrh na náhradu osobní majetkové i morální újmy navrhovatele samotného a oprávněných pozůstalých Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano, Soud pro veřejnou službu měl poté, co konstatoval, že není příslušný o této části žaloby rozhodnout, jelikož ta spadá do příslušnosti Tribunálu, ji postoupit Tribunálu, v souladu s čl. 8 odst. 2 přílohy I statutu Soudního dvora.
- 103 Stav sporu dovoluje v tomto ohledu rozhodnout, přičemž je třeba předat tuto část žaloby Tribunálu, aby se jí zabýval jakožto prvostupňový soud na základě článků 268 SFEU a 340 SFEU. Rozhodování o takovéto žalobě totiž není úkolem soudce rozhodujícího o kasačním opravném prostředku podaném na základě článku 9 přílohy I statutu Soudního dvora.
- 104 Pokud jde, zadruhé, o návrh na náhradu morální újmy *ex haerede*, kterou utrpěl Alessandro Missir Mamachi di Lusignano před svojí smrtí, byl k rozhodnutí o něm příslušný Soud pro veřejnou službu, avšak nesprávně ho odmítl jako nepřipustný na základě pravidla „shody“ mezi žádostmi a správnými stížnostmi.

- 105 V tomto ohledu má Tribunál na základě zásad a judikatury připomenutých v bodech 92 až 97 výše za to, že na rozdíl od toho, co bylo rozhodnuto v napadeném rozsudku, návrh na náhradu morálních újem, které utrpěl Alessandro Missir Mamachi di Lusignano před svojí smrtí i jeho blízcí, údajně způsobených týž pochybením, které je Komisi vytýkáno v dopise navrhovatele ze dne 25. února 2008, jakkoliv byl poprvé výslovně zmíněn až ve stížnosti, nezměnil předmět ani kauzu původní žádosti o náhradu škody formulované v uvedeném dopise.
- 106 V tomto ohledu, přestože Soud pro veřejnou službu v bodě 88 napadeného rozsudku tvrdil, že je „nesporné“, že v tomto dopise se navrhovatel „domáhal pouze náhrady majetkové újmy“ a že „žádným způsobem neuplatnil druhy morální újmy, kterých se dovolává před Soudem“ pro veřejnou službu, musí Tribunál *de novo* posoudit rozsah návrhu na náhradu škody obsaženého v tomto dopise.
- 107 V uvedeném dopise přitom navrhovatel požadoval, aby předseda Komise, J. M. Barroso, přijal „osobní a jednoznačné rozhodnutí [...] ohledně všech politických a finančních důsledků dvojnásobné vraždy“.
- 108 Konkrétně v části I tohoto dopisu navrhovatel nejprve vyjádřil svůj nesouhlas s návrhy, které mu předložily útvary Komise, zejména pokud jde o výši „jednotlivých odškodnění a nároků dědiců“, kterými měl zjevně na mysli dávky přiznané služebním řádem sirotkům. V části II tohoto dopisu navrhovatel výslovně zmínil „náhradu morální újmy“ přiznanou marockým soudem a zdůraznil její nepřiměřenost. A nakonec v části III tohoto dopisu požadoval navrhovatel vyplacení „náhrady škody ve výši nejméně 26 ročních platů zavražděného úředníka, týkajících se období mezi roky 2006 (rok, v němž došlo k rabatské tragédii) a 2032 (rok předpokládaného odchodu žijícího úředníka do důchodu)“. V tomto kontextu ještě zdůraznil, že tato náhrada škody, která měla být Komisí vyplacena čtyřem nezletilým dětem, je ve vztahu k náhradě uvedené v části II téhož dopisu, tedy náhradě morální újmy, „samozřejmě odlišná a doplňková“.
- 109 Vzhledem ke znění dopisu navrhovatele ze dne 25. února 2008 a na rozdíl od toho, co je uvedeno v bodě 88 napadeného rozsudku, je tedy třeba konstatovat, že v žádosti o náhradu škody obsažené v uvedeném dopise se navrhovatel neomezil na náhradu majetkové újmy, ale jasně zmínil i morální újmu.
- 110 Ostatně tím, že navrhovatel po orgánu požadoval, aby zaujal stanovisko ohledně „všech politických a finančních důsledků“ dvojnásobné vraždy, požadoval v podstatě plnou náhradu újmy způsobené pochybením Komise, které mělo za následek smrt Alessandra Missir Mamachiho di Lusignano. Okolnost, že tuto globální újmu ihned podrobně nerozdělil do zvláštních právních kategorií, se kterými jistě nebyl seznámen (majetková, morální nebo existenční újma, újma *ex haerede* nebo *jure proprio*), se v této brzké fázi postupu v rámci administrativy před zahájením soudního řízení, v níž není využití služeb advokáta povinné a v níž se orgán oprávněný ke jmenování musí především snažit o upřednostnění smírného řešení sporu, zejména za tak tragických okolností, o jaké se v projednávaném případě jedná, se nejeví být rozhodující. Každopádně je nutno konstatovat, obdobně, jak učinil Soudní dvůr ve svém výše uvedeném rozsudku *Sergy v. Komise*, že navrhovatel provedl výčet „základních prvků“ újmy, jejíž náhradu požadoval, v částech I, II a III svého dopisu ze dne 25. února 2008.
- 111 Kromě toho, ve své stížnosti ze dne 10. září 2008 navrhovatel řádně specifikoval jednotlivé prvky tvrzené újmy, včetně toho, že výslovně požadoval náhradu morální újmy *ex haerede*, kterou Alessandro Missir Mamachi di Lusignano utrpěl před svou smrtí.
- 112 Z toho plyne, že první námitka nepřípustnosti uplatněná Komisí proti návrhu na náhradu morální újmy *ex haerede*, kterou Alessandro Missir Mamachi di Lusignano utrpěl před svou smrtí, musí být zamítnuta.
- 113 Co se týče ostatních námitek nepřípustnosti rovněž uplatněných Komisí proti témuž návrhu (viz bod 91 napadeného rozsudku), stav sporu nedovoluje ve věci rozhodnout.

- 114 Za těchto okolností by bylo obvykle třeba vrátit tuto část věci Soudu pro veřejnou službu, aby o ní znovu rozhodl.
- 115 Je nicméně nutno současně dodat, že pokud by k takovému vrácení došlo, musel by Soud pro veřejnou službu obratem konstatovat, že jemu i Tribunálu byly předloženy věci s tímž předmětem, tedy, pokud jde o Tribunál, projednávaná věc a souběžná věc T-494/11. Podle čl. 8 odst. 3 druhého pododstavce přílohy I statutu Soudního dvora by tedy musel prohlásit svou nepřislušnost, aby mohl o těchto věcech rozhodnout Tribunál (viz také bod 75 výše).
- 116 Takové vrácení tak zřejmě postrádá smysl, jelikož Soud pro veřejnou službu nemá jinou možnost, než následně vrátit věc Tribunálu. V důsledku toho by nadměrně restriktivní uplatnění čl. 13 odst. 1 přílohy I statutu Soudního dvora vedlo pouze ke zbytečnému prodlužování řízení (v tomto smyslu viz a obdobně judikatura Soudního dvora uvedená v bodě 72 výše).
- 117 Za těchto okolností je třeba předat i tuto část žaloby Tribunálu, aby se jí zabýval jakožto prvostupňový soud na základě článků 268 SFEU a 340 SFEU.
- 118 Z výše uvedeného plyne, že věc F-50/09 musí být v plném rozsahu předložena Tribunálu.

K nákladům řízení

- 119 Vzhledem k tomu, že se věc předkládá Tribunálu, je třeba rozhodnout o nákladech řízení později.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (kasační senát)

rozhodl takto:

- 1) **Rozsudek Soudu pro veřejnou službu Evropské unie (prvního senátu) ze dne 12. května 2011, Missir Mamachi di Lusignano v. Komise (F-50/09), se zrušuje.**
- 2) **Věc F-50/09 se předává Tribunálu, aby o ní rozhodl jako prvostupňový soud na základě článků 268 SFEU a 340 SFEU.**
- 3) **O nákladech řízení bude rozhodnuto později.**

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 10. července 2014

Podpisy.